

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 468/2011 Sb., zákona č. 89/2012 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 110/2019 Sb. a zákona č. 238/2020 Sb., se mění takto:

1. V § 1 se slova „upravuje v souladu s právem Evropských společenství¹⁾“ nahrazují slovy „zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie upravující podporu spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb⁴⁾ (dále jen „nařízení“) a upravuje“.

Poznámka pod čarou č. 4 zní:

„⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb.“.

CELEX 32019R1150

2. Poznámka pod čarou č. 3 zní:

„³⁾ § 420 a 421 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.“.

3. V § 7 odst. 3 se za slovo „předpisem⁵⁾“ vkládají slova „nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie⁶⁾“.

Poznámky pod čarou č. 5 a 6 znějí:

„⁵⁾ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).“.

4. § 10a včetně nadpisu zní:

„§ 10a

Dozor nad dodržováním nařízení

Dozor nad dodržováním povinností stanovených v nařízení provádí Český telekomunikační úřad.“.

CELEX 32019R1150

5. Za § 10a se vkládá nový § 10b, který včetně nadpisu zní:

„§ 10b

Upozornění na porušení nařízení

(1) Český telekomunikační úřad v případě méně závažného porušení povinnosti stanovené nařízením poskytovatelem online zprostředkovatelských služeb nebo poskytovatelem internetového vyhledávače upozorní tohoto poskytovatele na porušení nařízení a vyzve jej k nápravě ve lhůtě přiměřené charakteru porušené povinnosti, která nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení upozornění.

(2) Pokud poskytovatel online zprostředkovatelských služeb nebo poskytovatel internetového vyhledávače, který byl upozorněn na porušení nařízení, zjedná ve stanovené lhůtě nápravu, bez zbytečného odkladu tuto skutečnost a způsob zjednání nápravy písemně oznámí Českému telekomunikačnímu úřadu.

(3) Po marném uplynutí lhůty k nápravě podle odstavce 1 zahájí Český telekomunikační úřad řízení o přestupku.“.

CELEX 32019R1150

6. V § 11 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že bez souhlasu adresáta hromadně nebo opakovaně šíří elektronickými prostředky obchodní sdělení.“.

Dosavadní odstavce 1 a 2 se označují jako odstavce 2 a 3.

7. V § 11 odst. 2 úvodní části ustanovení se za slovo „Právníká“ vkládají slova „nebo podnikající fyzická“.

8. V § 11 se za odstavec 2 vkládají nové odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Právníká nebo podnikající fyzická osoba se jako poskytovatel online zprostředkovatelských služeb dopustí přestupku tím, že

a) nezajistí, aby podmínky splňovaly požadavky stanovené v čl. 3 odst. 1 nařízení,

b) v rozporu s čl. 3 odst. 2 nařízení neoznámí podnikatelským uživatelům změny svých podmínek na trvalém nosiči nebo provede navržené změny dříve, než uplyne lhůta pro jejich oznámení,

c) nezajistí jasnou viditelnost identity podnikatelského uživatele poskytujícího zboží a služby prostřednictvím online zprostředkovatelské služby podle čl. 3 odst. 5 nařízení,

d) omezí, pozastaví nebo ukončí poskytování online zprostředkovatelské služby v rozporu s čl. 4 nařízení,

e) nestanoví ve svých podmínkách hlavní parametry určující pořadí a důvody relativní důležitosti těchto hlavních parametrů v porovnání s ostatními parametry podle čl. 5 odst. 1 nařízení,

f) v rozporu s čl. 6 nařízení neuvede ve svých podmínkách popis druhu nabízeného doplňkového zboží a služeb, včetně finančních produktů, nebo popis toho, zda a za jakých okolností může podnikatelský uživatel nabízet prostřednictvím online zprostředkovatelské služby své vlastní doplňkové zboží a služby,

g) v rozporu s čl. 7 odst. 1 nařízení neuvede ve svých podmínkách popis rozdílného zacházení, které uplatňuje nebo může uplatňovat ve vztahu ke zboží a službám, které spotřebitelům prostřednictvím online zprostředkovatelské služby nabízí buď tento poskytovatel sám nebo jím ovládaní podnikatelští uživatelé anebo jiní podnikatelští uživatelé,

h) nezajistí, aby podmínky byly v souladu s čl. 8 nařízení,

i) v rozporu s čl. 9 odst. 1 neuvede ve svých podmínkách popis technického a smluvního přístupu podnikatelských uživatelů k osobním nebo jiným údajům, které podnikatelští uživatelé nebo spotřebitelé poskytují pro účely používání online zprostředkovatelské služby nebo které jsou vytvářeny při poskytování této služby, nebo neuvede, že technický a smluvní přístup neexistuje,

j) neplní informační povinnost stanovenou v čl. 9 odst. 2 nařízení,

k) v rozporu s čl. 10 nařízení neuvede ve svých podmínkách důvody, na základě kterých lze omezit možnost podnikatelských uživatelů nabízet stejné zboží a služby spotřebitelům za různých podmínek jinými prostředky než prostřednictvím jeho služeb, nebo k nim nezajistí snadný přístup veřejnosti,

l) nezřídí interní systém pro vyřizování stížností podnikatelských uživatelů podle čl. 11 odst. 1 nařízení,

m) neposoudí nebo nevyřídí stížnost nebo neoznámí výsledek vyřízení stížnosti podle čl. 11 odst. 2 nařízení,

n) neuvede ve svých podmínkách veškeré informace o přístupu k jeho internímu systému pro vyřizování stížností nebo o jeho fungování podle čl. 11 odst. 3 nařízení,

o) v rozporu s čl. 11 odst. 4 nařízení nesestaví informace o fungování a efektivnosti svého interního systému pro vyřizování stížností, nezajistí k nim snadný přístup veřejnosti, neověří je alespoň jednou ročně nebo je neaktualizuje v případě významné změny,

p) neuvede ve svých podmínkách mediátory podle čl. 12 nařízení, nebo

q) v rozporu s čl. 12 odst. 6 nařízení nezpřístupní podnikatelskému uživateli informace o fungování a efektivnosti mediace týkající se jeho činnosti.

(4) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako poskytovatel internetového vyhledávače dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s čl. 5 odst. 2 nařízení nestanoví hlavní parametry a jejich relativní důležitost, neposkytne ve svém internetovém vyhledávači snadno a veřejně přístupný popis těchto parametrů v jasném a srozumitelném jazyce nebo tento popis průběžně neaktualizuje,

b) neumožní uživateli firemních internetových stránek seznámit se s obsahem oznámení podle čl. 5 odst. 4 nařízení, nebo

c) v rozporu s čl. 7 odst. 2 nařízení neuvede popis rozdílného způsobu zacházení, který uplatňuje nebo může uplatňovat ve vztahu ke zboží a službám, které spotřebitelům prostřednictvím internetového vyhledávače nabízí buď tento poskytovatel sám nebo jím ovládaní uživatelé firemních internetových stránek, anebo jiní uživatelé firemních internetových stránek.“.

CELEX 32019R1150

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 5.

9. V § 11 odstavec 5 zní:

„(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,

b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. b), c) nebo d), nebo

c) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. a) nebo odstavce 3 nebo 4.“.

CELEX 32019R1150

10. V § 11 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Za přestupek podle odstavce 3 nebo 4 lze spolu s pokutou uložit správní trest zveřejnění rozhodnutí o přestupku.“.

CELEX 32019R1150

11. V § 12 odstavec 1 zní:

„(1) Přestupky podle § 11 odst. 1 a 2 projednává orgán dozoru a přestupky podle § 11 odst. 3 a 4 projednává Český telekomunikační úřad.“.

CELEX 32019R1150

12. V § 12 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Pokuty za přestupky podle § 11 odst. 3 a 4 vymáhá Český telekomunikační úřad.“.

CELEX 32019R1150

13. Poznámka pod čarou č. 8 se zrušuje.

14. Poznámka pod čarou č. 10 zní:

„¹⁰⁾ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů.

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Oblast služeb informační společnosti je v České republice řešena zákonem č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti). Tento zákon byl navržen jako norma transponující směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES, ze dne 8. června 2000, o určitých aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodního styku v rámci vnitřního trhu a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací. Zákon o některých službách informační společnosti upravuje následující:

1. Odpovědnost providera, kde jsou vymezeny hranice odpovědnosti poskytovatele služeb informační společnosti tak, aby byly jasně stanoveny podmínky, kdy je založena odpovědnost poskytovatele za obsah informací jím zprostředkovaných či uložených. Jedná se o § 3 až 6 zákona.
2. Šíření obchodních sdělení, kde jsou obecně stanovena jasná pravidla pro šíření obchodních sdělení zejména pro případy šíření nevyžádaných obchodních sdělení. Jedná se o § 7 zákona.
3. Šíření obchodních sdělení osobami vykonávajícími regulovanou činnost, kde jsou specifikovány povinnosti osob vykonávajících regulovanou činnost při šíření obchodních sdělení. Jde o § 8 zákona.
4. Vazbu služeb informační společnosti na vnitřní trh Evropské unie upravuje § 9 zákona.
5. Dozor nad dodržováním tohoto zákona je upraven § 10, kdy přestupky jsou řešeny §§ 10a až 12.
6. Společná ustanovení jsou zakomponována v § 13 zákona.

Návrh novely zákona je předkládán z důvodu adaptace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb (dále jen „Nařízení“), kterým se stanoví vymezení obchodních vztahů mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli jejich služeb.

Dne 26. dubna 2018 vydala Evropská komise (dále jen „Komise“) návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele internetových zprostředkovatelských služeb, jehož prostřednictvím mělo být podle Komise zlepšeno

fungování jednotného digitálního trhu, a to nastolením rovnějších podmínek ve vztazích mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a jejich podnikatelskými uživateli.

Tato iniciativa navázala mj. na sdělení o přezkumu v polovině období provádění strategie pro jednotný digitální trh z 10. května 2017, kdy Komise oznámila, na základě úzké spolupráce s členskými státy (dále jen „ČS“), přípravu opatření k řešení otázek spojených s nespravedlivými smluvními podmínkami a praktikami zjištěnými při obchodování mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli. Na setkání Digital Assembly ve Vallettě dne 16. června 2017 byly Komisi předloženy závěry o obchodních praktikách mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli a byl zdůrazněn rostoucí význam zprostředkovatelů služeb v oblasti online přístupu na trh a jejich přínos pro podniky. Komise v rámci diskuze při této příležitosti zdůraznila vzrůstající závislost podniků na zprostředkovatelích online služeb a narůstající hrozbu vzniku nekalých obchodních praktik, které mohou být důsledkem nevyváženého vztahu mezi těmito subjekty. ČS byly proto Komisí vyzvány, aby zaujaly společný přístup k identifikaci klíčových problémů a podpoře dokončení jednotného digitálního trhu, neboť stávající obchodní právo bylo k řešení těchto problémů nedostatečné. Na jednání Expertní skupiny pro elektronický obchod v říjnu 2017 Komise představila konkrétní příklady, jimiž argumentovala ve prospěch nezbytnosti přijetí legislativního opatření ke vztahům mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli. Jednotlivé okruhy byly identifikovány na základě jednání z let 2015 – 2017 v podobě workshopů se stakeholdery, bilaterálních jednání a konzultací. Jednalo se především o pochybení ze strany poskytovatelů internetových zprostředkovatelských služeb v těchto oblastech:

- neoznámení změn ve smluvních podmínkách,
- neodůvodněné odstranění podniku z e-tržistiště nebo jeho špatné umístění ve výsledcích vyhledávání (*delisting*),
- hodnocení (*ranking*) a řazení ve výsledcích vyhledávání,
- diskriminace aplikací malých a středních podniků (dále jen „MSP“) ve prospěch aplikací velkých firem,
- omezení možnosti užívání dat ze strany podnikatelských uživatelů,
- nedostatek nástrojů k efektivnímu odškodnění v případě nedodržování smluvních podmínek.

ČS a Evropská unie (dále jen „EU“) musely podle Komise na tento jev reagovat a zaujmout společný přístup k identifikaci a podpoře společných cílů. Cílem Komise bylo navrhnout kroky vedoucí k posílení konkurenceschopnosti a současně podporující digitální transformaci ekonomiky. Existující právní předpisy o hospodářské soutěži byly dle Komise nedostatečné pro řešení všech typů problémů, na které se vztahovala tato iniciativa. 21 ČS přijalo vnitrostátní právní předpisy a iniciativy na boj proti potenciálně škodlivým obchodním praktikám v potravinářském dodavatelském řetězci. Právní předpisy na ochranu zájmů spotřebitelů se rozsahem potenciálně škodlivých obchodních praktik na úrovni EU zabývaly zejména ve směrnici 2005/29/ES, ve směrnici 93/13/EHS a ve směrnici 2006/114/ES, které se věnují pouze podnikům a spotřebiteli. Předkládaný návrh byl podle Komise slučitelný se směrnicí 2000/31/ES. Zjištěná fakta a neexistence právních předpisů, které by řešily spory mezi poskytovateli internetových

zprostředkovatelských služeb a jejich podnikatelskými uživateli, vedla Komise k formulaci předmětného návrhu nařízení a stanovení konkrétních cílů, které měly vést k řešení dané problematiky.

Jedním z cílů předložené iniciativy Komise byla harmonizace pravidel, která budou nediskriminační a platná ve stejném rozsahu ve všech ČS EU. Tato pravidla mají podle Komise zajistit právní jistotu upravující jak oblast vnitřního trhu, tak i otázky vycházející z přeshraniční povahy předmětných online služeb. Forma nařízení, která je přímo použitelná ve všech ČS, stanovuje stejnou úroveň povinností pro všechny subjekty a umožňuje uplatňování pravidel v rámci přeshraničního online zprostředkování služeb. Komise při přípravě návrhu nařízení přezkoumala různé politické alternativy k dosažení obecného cíle této iniciativy, kterým je vytvoření spravedlivého, předvídatelného, udržitelného a důvěryhodného online podnikatelského prostředí a současně zachování a další povzbuzení ekosystému založeného na inovacích online služeb v celé EU. Nařízení Komise si klade za cíl zajistit podnikatelským uživatelům obchodujícím v EU prostřednictvím online služeb lepší podnikatelské prostředí. Na druhé straně, pro poskytovatele internetových zprostředkovatelských služeb tato iniciativa představuje možnost lepšího stanovení obecných zásad a příležitost formulovat své dobrovolné závazky prostřednictvím průmyslových kodexů chování.

Vzhledem k tomu, že cílem harmonizačních pravidel obsažených v nařízení 2019/1150 je zajistit právní jistotu všech subjektů na jednotném vnitřním trhu, a to i napříč členskými státy, když problematika má přeshraniční rozměry, bude Komise sbližování právní úpravy věnovat svoji pozornost i nadále. Do tohoto zorného pole Komise nepochybně budou patřit i otázky vynuovení plnění povinností stanovených předmětným nařízením, zejména pokud jde o jejich účelnost a efektivnost v jednotlivých členských státech, když dopady nežádoucího jednání subjektů trhu mohou nastat na území jiného členského státu.

Platná právní úprava a ani nově navržená právní úprava neupravují vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru. Z hlediska rovnosti mužů a žen je neutrální, neboť je pro obě pohlaví stejná.

Tabulka hodnocení dopadů na rovnost mužů a žen	
Stručný popis materiálu	
1. Týká se materiál postavení fyzických osob?	
☐ ANO	☒ NE
Hodnocení	
Materiál se netýká postavení fyzických osob a nemá dopad na rovnost žen a mužů.	

Popis a odůvodnění dopadů na fyzické osoby					
Materiál nemá dopad na fyzické osoby.					
2. Je postavení žen a mužů v oblasti, které se materiál dotýká, rovné?					
☒ ANO → 3a			☐ NE → 3b		
Analýza a popis případných změn materiálu					
3a. Přináší materiál zhoršení výchozího stavu?			3b. Přináší materiál zlepšení výchozího stavu?		
☐ ANO Materiál přináší zhoršení.	☐ NE Materiál přináší zlepšení.	☒ NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ ANO Materiál přináší zlepšení.	☒ NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ NE Materiál přináší zhoršení.
Hodnocení					
		Materiál má neutrální dopad na rovnost žen a mužů.			
Analýza a popis případných změn materiálu					

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Nařízení, které je adaptováno v předkládaném návrhu zákona, je součástí procesu dokončení strategie pro jednotný digitální trh. Hlavním cílem nařízení je řešení níže uvedených aspektů v obchodních vztazích mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli jejich služeb, a to:

- vytvořením férovějšího podnikatelského prostředí pro menší podnikatelské subjekty, které získávají přístup ke spotřebitelům prostřednictvím poskytovatelů internetových zprostředkovatelských služeb,
- zajištěním účinnější možnosti nápravy a řešení sporů ve vztazích mezi poskytovateli internetových zprostředkovatelských služeb a podnikatelskými uživateli jejich služeb,
- vytvořením předvídatelného a inovativního prostředí na úrovni EU pro regulaci poskytovatelů internetových zprostředkovatelských služeb.

Online zprostředkovatelské služby jsou klíčovým faktorem podnikání a nových obchodních modelů, obchodu a inovací, které mohou též zlepšit podmínky pro spotřebitele a čím dál tím víc je používají soukromé i veřejné sektory. Poskytují přístup k novým trhům a obchodním příležitostem, a tím umožňují podnikům využít výhod vnitřního trhu. Spotřebitelům v Unii umožňují využít těchto

výhod především rozšířením možností jejich volby zboží a služeb, jakož i tím, že přispívají k nabídce konkurenčních cen online, avšak vyvolávají i potíže, které je třeba v zájmu zajištění právní jistoty řešit.

Online zprostředkovatelské služby mohou být rozhodující pro obchodní úspěch podniků, které je používají k oslovování spotřebitelů. K plnému využití výhod ekonomiky online platforem je proto důležité, aby podniky online zprostředkovatelským službám, s nimiž vstupují do obchodních vztahů, mohly důvěřovat. To je důležité zejména proto, že vzrůstající zprostředkování transakcí prostřednictvím online zprostředkovatelských služeb podporovaných silnými nepřímými síťovými účinky založenými na datech vede k vyšší závislosti těchto podnikatelských uživatelů, zejména mikropodniků a malých a středních podniků, na těchto službách k oslovování spotřebitelů. Vzhledem k této zvyšující se závislosti mají poskytovatelé uvedených služeb často lepší vyjednávací pozici, která jim umožňuje chovat se v praxi jednostranně způsobem, který nemusí být poctivý a který může poškozovat oprávněné zájmy jejich podnikatelských uživatelů a nepřímo i spotřebitelů v Unii. Mohli by například vůči podnikatelským uživatelům jednostranně uplatňovat praktiky, které se závažným způsobem odchyľují od zásad poctivého obchodního styku nebo odporují dobré víře a poctivému jednání. Takovými možnými spory v rámci ekonomiky online platforem se zabývá toto nařízení.

Spotřebitelé přijali online zprostředkovatelské služby za své. Konkurenční, spravedlivé a transparentní online prostředí, v němž se společnosti chovají zodpovědně, má zásadní význam i z hlediska podmínek pro spotřebitele. Zajištěním transparentnosti ekonomiky online platforem a důvěry v ni v rámci vztahů mezi podniky by se mohlo přispět i k posílení důvěry spotřebitele v ekonomiku online platforem. Přímými dopady rozvoje ekonomiky online platforem na spotřebitele se nicméně zabývají jiné právní předpisy Unie, zejména spotřebitelské *acquis*.

Navrhovaná právní úprava se v souladu se zákonem dotýká zejména oblasti:

- zajištění přiměřeného a účinného vymáhání nařízení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb musí být adaptováno do platné právní úpravy v ČR. Současná platná právní úprava, tj. zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), ve znění pozdějších předpisů, nezahrnuje ustanovení o vymáhání obsažené v předmětném nařízení a z tohoto důvodu je potřeba tuto část adaptovat a doplnit dozorový orgán pro povinnosti stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie.

Nařízení obsahuje úpravu mediátorů, přičemž ty si podle Nařízení určuje poskytovatel online zprostředkovatelských služeb ve svých podmínkách a že tyto musí splňovat požadavky podle čl. 12 odst. 2 Nařízení, tudíž zákon nemůže stanovit správní orgán jako mediátora, jelikož nesplňuje požadavek nezávislosti a nestrannosti podle čl. 12 odst. 2 písm. a) Nařízení. Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) nepřístupuje k určení organizací nebo sdružení ani veřejných subjektů ve smyslu čl. 14 odst. 5 Nařízení k podávání žalob k vnitrostátním soudům.

Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) splňuje všechna kritéria daná nařízením a jeví se jako vhodný dozorový orgán za účelem zajištění vymáhání nařízení. Jelikož nařízení poskytuje ČR značnou flexibilitu v rámci jeho implementace a čl. 15 nařízení nestanoví konkrétní postup, jak má být zajištěno jeho vymáhání, MPO navrhuje určení ČTÚ jako dozorového orgánu nad dodržováním nařízení, který bude zároveň projednávat a vymáhat přestupky. Pro zajištění výkonu předmětné agendy se na základě odborného odhadu MPO předpokládá potřeba 2 zaměstnanců ve státní službě s výkonem správních činností v oblasti provádění kontrolní a dozorové činnosti, vč. vymáhání plnění povinností stanovených nařízením 2019/1150. MPO je toho názoru, že za daných okolností není třeba vytvářet novou instituci v rámci dozoru a ČR může být v tomto řešení příkladem pro ostatní ČS. Finanční prostředky nebudou čerpány z finančních prostředků MPO v rámci již schválených výdajových limitů na dané roky. Případné požadavky na náklady spojené se zajištěním nové agendy budou předmětem jednání při přípravě návrhu státního rozpočtu kapitoly 328 - ČTÚ. Na základě požadavku o výměnu dobré praxe mezi členskými státy týkající se čl. 15 – Vymáhání, zaslalo MPO prostřednictvím SZB otázky ostatním členským státům. MPO obdrželo odpovědi od Itálie, Litvy, Finska a Slovenské republiky. Itálie pravděpodobně určí jako donucovací orgán s pravomocí ukládat sankce v případě porušení nařízení AGCOM, NRA pro komunikaci, a to díky své odborné znalosti, pokud jde o platformy zprostředkování, vyhledávače a alternativní postupy řešení sporů. Česká republika hodlá jít obdobnou cestou při řešení určení dozorového orgánu jako Itálie. Litva nebude jmenovat samostatný dozorový orgán. Výkon rozhodnutí je ponechán na soudech a budou se jím zabývat případ od případu. Obdobnou pozici má i Finsko a Slovenská republika. Slovenská republika však také začala zkoumat možnosti vymáhání práv ze strany jednoho ze stávajících správních orgánů, pokud by bylo nutné (na základě aplikační praxe) v budoucnu takový orgán zavést.

Dle MPO je neurčení dozorového orgánu pouze dočasnou alternativou a v dlouhodobém horizontu se toto řešení jeví jako neefektivní, dlouhodobě neudržitelné, pomalé a neefektivní, především z důvodu dalších zamýšlených kroků ze strany Komise v oblasti online platform.

Návrhem předkládané novely zákona také dochází k nápravě úpravy přestupků, neboť zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, vzniklo nesystematické rozdělení úpravy přestupků. Návrhem je obsah § 10a upravující přestupky fyzických osob zahrnut pod § 12, kde jsou přestupky řešeny komplexně v souladu se Zásadami tvorby právní úpravy přestupků schválenými usnesením vlády ze dne 31. července 2018 č. 488.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaná právní úprava je v souladu s čl. 41 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“). Předložený návrh zákona respektuje Čl. 2 odst. 4 Ústavy („Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“) a Čl. 79 odst. 3 Ústavy („Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“).

Při přípravě novely zákona byl zkoumán také soulad s usnesením České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (dále jen „Listina“) a lze konstatovat, že plně respektuje tyto články Listiny:

- čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá,
- čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod,
- čl. 26 odst. 1 a 2 („Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“ a „Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.“).

Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Navrhovaná právní úprava respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh novely zákona v rámci implementace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb je v souladu s právními předpisy Evropské unie, stejně jako s judikaturou soudních orgánů EU a obecnými právními zásadami.

Evropská unie tuto problematiku upravuje předpisem, který již je implementován do českého právního řádu. K návrhu se vztahuje následující právní předpisy EU:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“),
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, ať již se jedná o smlouvy dvoustranné, nebo mnohostranné (seznam mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal souhlas zákonodárny sbor a jimiž je Česká republika vázána, a která jsou v evidenci Ministerstva zahraničních věcí, je k dispozici na internetových stránkách www.mzv.cz).

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí a dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na státní rozpočet. Pro zajištění výkonu předmětné agendy se na základě odborného odhadu MPO předpokládá potřeba 2 zaměstnanců ve státní službě s výkonem správních činností v oblasti provádění kontrolní a dozorové činnosti, vč. vymáhání plnění povinností stanovených nařízením 2019/1150. Tento rozsah by měl být ČTÚ schopen zajistit ze svých současných personálních a finančních zdrojů. S přijetím navrženého materiálu tak nejsou spojeny žádné dopady do personální a platové oblasti.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na ostatní veřejné rozpočty.

Pokud jde o dopad na podnikatelské prostředí, směřuje navrhovaná právní úprava ke zvýšení konkurenčního prostředí a právní jistoty v oblasti elektronického obchodu a snížení administrativní zátěže.

Předmětný materiál nemá negativní sociální dopady, ani dopady na rodiny a specifické skupiny obyvatel. Dopady nemá ani na životní prostředí a bezpečnost a obranu státu.

7. Zhodnocení navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Z hlediska ochrany soukromí a osobních údajů nebyly identifikovány žádné negativní dopady. Naopak návrh předpokládá účinnější mechanismy ochrany v tomto odvětví díky přesnější úpravě přestupků díky bodům 3,4,5 a 8.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Předkládaný návrh zákona je svým charakterem adaptačním právním předpisem a v důsledku jednotlivých navrhovaných změn, jež vycházejí z potřeb adaptace, nevznikají v daném návrhu korupční rizika. Navrhovaná právní úprava byla posuzována v souladu se schválenou vládou metodikou na hodnocení korupčních rizik (CIA – Corrupt Impact Assessment).

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

10. Návrh na vyslovení souhlasu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s návrhem zákona v prvním čtení

Z důvodu časové naléhavosti, kdy současný stav by mohl negativně dopadnout na Českou republiku v souvislosti se včasným nezpracováním předpisů EU do právního řádu České republiky (Evropská komise by v případě neplnění časového harmonogramu mohla s Českou republikou zahájit řízení o porušení SFEU) a z důvodu, že se jedná pouze o technickou novelu, se navrhuje, aby byl návrh přijat v souladu s § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, již v prvním čtení.

Stanovuje se datum nabytí účinnosti předkládaného návrhu zákona na patnáctý den po jeho vyhlášení. Tato účinnost je navržena z důvodu časové naléhavosti, kdy současný stav by mohl negativně dopadnout na Českou republiku v souvislosti se včasným nezpracováním předpisů EU do právního řádu České republiky (Evropská komise by v případě neplnění časového harmonogramu mohla s Českou republikou zahájit řízení o porušení SFEU). Jedná se o výjimečnou situaci, kdy je dán naléhavý obecný zájem pro stanovení odlišného data účinnosti právního předpisu než k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku, a to v souladu s § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. Navrhuje se proto stanovit datum účinnosti nařízení vlády co nejdříve, tj. patnáctým dnem po jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

Zvláštní část

K bodu 1

Novelizačním bodem je navrhována úprava související s provedením adaptace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb, jelikož současné platné znění bylo navrženo pouze jako norma transponující směrnice. Novelizačním bodem je tedy příslušně upraveno znění § 1.

K bodu 2 a 3

Provedena úprava poznámek pod čarou odkazuje na příslušnou platnou právní úpravu.

K bodu 4

Uvedeným novelizačním bodem dochází k určení Českého telekomunikačního úřadu jako dozorového orgánu nad dodržováním povinností stanovených v Nařízení. Z hlediska systematického zařazení je zakotvení kompetence Úřadu do samostatného ustanovení zákona vhodnější variantou.

K bodu 5

Nařízení stanoví v čl. 15, že členské státy stanoví pravidla pro ukládání opatření za porušení Nařízení a zajistí jejich uplatňování, přičemž dává členským státům volnost, jakým způsobem toto vymáhání zajistí za podmínky, že takové opatření bude účinné, přiměřené a odrazující. Při vymezení odpovědnosti za přestupky je nutné brát v úvahu subsidiaritu správního trestání a zvážit i jiné možnosti nápravy, které mohou být vzhledem ke složitosti procesu řízení o přestupku účinnější a lépe dopomoci k praktickému naplňování Nařízení. Z hlediska zásad tvorby právní úpravy přestupků jsou jednou z možností právních následků za porušení povinností nápravné prostředky v souvislosti s výkonem správního dozoru (odstranění zjištěných nedostatků ve stanovené lhůtě, závazné pokyny k odstranění zjištěných nedostatků, uložení povinnosti zdržet se určitého jednání, uzavření provozovny, odnětí oprávnění apod.).

Z tohoto důvodu je vhodná úprava spočívající ve fakultativní možnosti dozorového orgánu zaslat subjektu, který porušuje povinnosti vyplývající z Nařízení, předchozí upozornění na porušení povinností a stanovit mu lhůtu pro zjednání nápravy. Materiál Zásady tvorby právní úpravy přestupků k tomu na str. 12 v kapitole 2.3 část V. uvádí: „Předkladatel by měl rovněž zvážit možnost podmínit uplatnění odpovědnosti za přestupek například předchozím upozorněním pachatele na porušení povinností a následným marným uplynutím lhůty ke zjednání nápravy. Tato úprava může být vhodná z hlediska preventivní funkce správního trestání a též pro naplnění subsidiarity uplatňování odpovědnosti za přestupek (viz bod 2.1). Přitom jsou možné různé způsoby legislativního zakotvení tohoto předběžného postupu správního orgánu. Upozornění a výzva pachateli může být „neformální“ (mimo rámec správního řízení), může však jít i o uplatnění nápravných prostředků (formou rozhodnutí) v návaznosti na výkon správního dozoru apod.

Zasílání upozornění na porušení Nařízení je na správním uvážení příslušného dozorového orgánu, zdali je intenzita porušované povinnosti natolik závažná, že je nutné zahájit řízení o přestupku bez předchozího upozornění, nebo zda postačí poskytnout subjektu lhůtu k nápravě. Upozornění je navrhováno jako „neformální“ postup před zahájením řízení o přestupku, které není správním rozhodnutím a nepodléhá samostatně přezkumu, správní orgán tedy nemá povinnost jej zaslat.

V případě nezjednání nápravy má dozorující orgán povinnost zahájit přestupkové řízení. Tato varianta by měla zlepšit v kratší časové lhůtě postavení podnikatelských uživatelů, v těch případech, kdy by se poskytovatelé online zprostředkovatelských služeb nebo poskytovatelé internetového vyhledávače rozhodli po zaslání upozornění ze strany ČTÚ porušování zákona zanechat a napravit protiprávní stav sami, a to ve lhůtě, která by byla mnohem kratší než taková, která by uběhla v případě vedení řízení o přestupku.

K bodu 6, 7 a 8

Uvedenými novelizačními body dochází k nápravě úpravy přestupků, neboť zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, vzniklo nesystematické rozdělení úpravy přestupků. § 10a upravující přestupky fyzických osob je zahrnut pod § 11, kde jsou přestupky řešeny komplexně, a to jak pro fyzické tak právnické osoby a nově pak pro fyzické osoby podnikající. V návaznosti na tuto úpravu jsou dosavadní odstavce přecíslovány.

Stávající právní úprava byla dále doplněna o § 10b upravující institut upozornění na porušení nařízení, který má předcházet řízení o přestupku a dopadat na ta porušení povinností stanovených nařízením, která jsou méně závažná. V případě, že dozorový orgán (ČTÚ) na základě správního uvážení dospěje k závěru, že jednání daného subjektu lze kvalifikovat jako porušení nařízení, které však bude vykazovat nízkou míru škodlivosti, přistoupí k aplikaci tohoto institutu a stanoví lhůtu k nápravě. Pokud by v dané lhůtě k nápravě nedošlo, bude zahájí ČTÚ řízení o přestupku.

K bodu 9

Tímto novelizačním bodem je stanovena horní hranice výše pokuty v případě porušení povinnosti plynoucí z přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího podporu spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb.

Maximální výše pokuty za přestupek je stanovena jednotně hranicí 10 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že v případě nařízení 2019/1150 se jedná o novou regulaci, představuje tato hranice spíše nižší sazbu v porovnání s obdobnými případy upravenými v jiných právních předpisech ČR, které se zabývají ochranou trhu a hospodářské soutěže. Například zákon o elektronických komunikacích za obdobná pochybení, avšak v jiném hospodářském sektoru, stanoví horní hranici pro uložení pokuty ve výši 15 mil. Kč nebo 5 % z čistého obrátu pachatele přestupku. Ještě vyšší pak jsou sankce podle zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Jiné podmínky pro ukládání pokut není třeba zásadně určovat, když zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, stanoví obecná pravidla a limity pro uvážení správního orgánu při posuzování závažnosti spáchaného přestupku a odpovídající výši pokuty v konkrétním případě. Správní orgán je zejména povinen respektovat zákonná kritéria (§ 37 a násl. zákona č. 250/2016 Sb.) pro uložení pokuty a vždy přihlídnout ke specifickým okolnostem daného případu, tj. k povaze a závažnosti přestupku (§ 38) s přihlídnutím k přitěžujícím (§ 39) a polehčujícím (§ 40) okolnostem. Všechny tyto aspekty, které je potřeba při posuzování konkrétního přestupku hodnotit pak determinují výši trestu (pokuty), když takový trest musí splňovat obecné funkce, tj. funkci preventivní, represivní a výchovnou. Pokuty ve výši horního limitu pokuty (10 mil. Kč), tak budou moci být uloženy, i s ohledem na výše uvedená kritéria, v těch nejzávažnějších případech porušení povinností stanovených nařízením 2019/1150, a pouze pokud by taková pokuta nebyla pro konkrétní subjekt likvidační.

V případě online zprostředkovatelských služeb se jedná o služby, které přesahují při svém poskytování hranice území ČR, a tudíž s dopadem na kohokoli v rámci jednotného vnitřního trhu. Cílem harmonizačních pravidel obsažených v nařízení 2019/1150 je tak dát právní jistotu všem subjektům na jednotném vnitřním trhu, a to i napříč členskými státy a tento trh také patřičně ochránit před nežádoucími zásahy. I proto bude Komise sblížení právní úpravy v této oblasti věnovat svoji pozornost i nadále. Do tohoto zorného pole Komise nepochybně budou patřit i otázky vynucování plnění povinností stanovených předmětným nařízením, zejména pokud jde o jejich účelnost a efektivnost v jednotlivých členských státech, když dopady nežádoucího jednání subjektů trhu mohou nastat na území jiného členského státu. Lze tedy předpokládat, že by v budoucnu mohlo dojít ke korekci sjednocující praxi na evropské úrovni, aby nedocházelo k podstatně rozdílnému zacházení na úrovni jednotlivých členských států a jejich dozorujících orgánů. I z tohoto hlediska nelze do budoucna vyloučit sjednocující úpravu v oblasti vynucování určením dalších pravidel nebo přímým stanovení výše pokuty jako je tomu například u nařízení GDPR. Za stávající situace je však horní hranice 10 mil. Kč pro uložení pokuty přiměřená a dává dozorovému orgánu možnost podle podmínek zákona č. 250/2016 Sb. adekvátně postihnout všechna porušení nařízení 2019/1150.

K bodu 10

§ 11 odst. 6 nově stanovuje možnost Českému telekomunikačnímu úřadu uložit za přestupek společně s pokutou správní trest v podobě zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Tato varianta byla zvolena s ohledem na možnost jejího využití vyplývající z § 35 písm. e) zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Uložení sankce zveřejnění rozhodnutí o přestupku samostatně zákon vylučuje.

Předkladatel má za to, že účel této správní sankce odpovídá problematice, kterou upravuje Nařízení, když je to právě odrazující účinek této sankce, který může poškozovaným podnikatelským uživatelům zlepšit jejich pozici vůči poskytovatelům online zprostředkovatelských služeb nebo poskytovatelům internetových vyhledávačů, a proto se jeví její možné využití jako žádoucí a je proto zakotveno do navrhované právní úpravy.

Také s ohledem na přísnost tohoto správního trestu bude jeho uložení možné jen tehdy, pokud tak stanoví zákon. Jedním z účelů tohoto správního trestu je nutnost informovat veřejnost o nekalých obchodních praktikách právnických nebo podnikajících fyzických osob, které tedy z povahy věci často (v důsledku svého závadného chování typicky v obchodním styku) ani dobré pověsti požívat nemohou.

K bodu 11 a 12

Jedná se o legislativní zpřesnění.

K bodu 13 a 14

Jedná se o úpravu poznámek pod čarou.

K článku II

Stanovuje se datum nabytí účinnosti předkládaného návrhu zákona na patnáctý den po jeho vyhlášení. Tato účinnost je navržena z důvodu časové naléhavosti, kdy současný stav by mohl negativně dopadnout na Českou republiku v souvislosti se včasným nezpracováním předpisů EU do právního řádu České republiky (Evropská komise by v případě neplnění časového harmonogramu mohla s Českou republikou zahájit řízení o porušení SFEU). Jedná se o výjimečnou situaci, kdy je dán naléhavý obecný zájem pro stanovení odlišného data účinnosti právního předpisu než k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku, a to v souladu s § 3 odst. 4

zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. Navrhuje se proto stanovit datum účinnosti zákona co nejdříve, tj. patnáctým dnem po jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 5. října 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy:

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA, v.r.